

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 9: Isus – jertfa mai bună (Evrei 9.13-10.18)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

1. Isus, Mijlocitorul unui legământ mai bun (Evrei 8.1-13)
2. Isus a intrat în cortul mai desăvârșit (Evrei 9.1-12)
3. Isus este jertfa mai bună (Evrei 9.13-10.18)
  - 3.1 Sângele lui Hristos (Evrei 9.13-22)
  - 3.2 Hristos a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 9.23-28)
  - 3.3 Hristos a venit în lumea aceasta (Evrei 10.1-10)
  - 3.4 Jertfa lui Hristos adusă odată pentru totdeauna (Evrei 10.11-18)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului în cele patru părți principale și să identificați temele cele mai importante.
2. Ce vrea să spună scriitorul în Evrei 9.13,14, în Evrei 9.15,16 și în Evrei 9.16-18?
3. Care versete se referă în tot pasajul la care evenimente din marea zi a ispășirii?
4. Ce cuvinte diferite sunt folosite pentru legăminte?
5. Faceți o prezentare de ansamblu detaliată a diferenței între jertfele de odinioară și jertfa lui Hristos în Evrei 9.23-10.18.
6. Despre care trei arătări ale lui Hristos vorbește Evrei 9.24-28? Care este succesiunea în timp și contextul logic al acestor trei arătări?
7. Ce înseamnă „umbră” și „chip” în Evrei 10.1?
8. Ce înseamnă Evrei 10.9b și „care vrea” în Evrei 10.10 în lumina textului din Evrei 10.5-8?
9. Ce înseamnă „sfânt” și „făcut desăvârșit” în Evrei 10.10,14?
10. Ce vrea scriitorul să spună în Evrei 10.18?

B 3.1 Sângele lui Hristos (Evrei 9.13-22)

Evrei 9.13-22: 13. Pentru că, dacă sângele de tauri ^a și de țapi și cenușa unei vițele ^b, stropindu-i pe cei întinați, îi sfințește pentru curăția cărnii, **14.** cu cât mai mult sângele lui Hristos, care prin Duhul etern S-a oferit pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu, va curăța ^c conștiința voastră de fapte moarte, ca să-I slujiți Dumnezeului celui viu ^d! **15.** Și pentru aceasta este El Mijlocitor al unui legământ nou ^e, pentru ca, având loc moartea pentru

răscumpărare din încălcările de sub întâiul legământ, cei chemați să primească promisiunea moștenirii eterne. **16.** (Pentru că, unde este un testament ¹, trebuie neapărat să intervină moartea celui care l-a făcut. **17.** Pentru că un testament capătă putere după moarte, întrucât nu are nicidecum putere cât timp trăiește cel care l-a făcut.) **18.** De aceea, nici cel dintâi legământ n-a fost sfințit fără sânge. **19.** Pentru că, după ce fiecare poruncă potrivit legii a fost rostită de Moise către tot poporul, după ce a luat sângele vițelilor și al țapilor, cu apă și lână stacojie și isop ^f, el a stropit și cartea înșăși și tot poporul ^g, **20.** zicând: „Acesta este sângele legământului pe care vi l-a poruncit Dumnezeu“ ^h. **21.** Și a stropit în același fel, cu sânge ⁱ, și cortul și toate vasele slujirii; **22.** și aproape toate sunt curățite cu sânge, potrivit legii, și fără vărsare de sânge nu este iertare ^j.

Remarci

¹. Cuvântul care este tradus prin „legământ” și „testament” este de fapt o decizie, o hotărâre.

^a. Evrei 10.4; Leviticul 16.3,14,15.

^b. Numeri 19.9,17-19

^c. 1 Petru 1.19,19; 1 Ioan .7

^d. Evrei 6.1

^e. Evrei 7.22; 8.6; 12.24

^f. Leviticul 14.4; Numeri 19.6

^g. Exodul 24.3,6-8

^h. Exodul 24.8

ⁱ. Leviticul 8.15,19

^j. Leviticul 17.11

Comentariu

Așa cum este deseori în epistola către Evrei, și aici este greu să se structureze textul în părți diferite. Și aici prezentarea se leagă direct de cea anterioară. Pe scriitor îl interesează încă să pună în lumină diferența mare între sistemul vechi și sistemul nou:

- Locul Preasfânt pământesc închis pentru popor – Locul Preasfânt ceresc deschis pentru popor (Evrei 9.7,8,12),

- Spălări ale trupului, care nu pot face conștiința desăvârșită (Evrei 9.9,10) – conștiința noastră curățită de faptele moarte (Evrei 9.14): nu numai o conștiință „bună” (care poate deveni iarăși rea), ci o conștiință „desăvârșită” (aceasta înseamnă pentru totdeauna),

- O răscumpărare temporală, întotdeauna pentru un an (începând cu fiecare marea zi a ispășirii) sau până la următoarea necurățire (începând cu stropirea cu apa de curățire) (Evrei 9.13) – o răscumpărare veșnică (Evrei 9.12,14),

- Sângele animalelor de jertfă (Evrei 9.12,13) – sângele propriu al lui Hristos (Evrei 9.12,14),

- Practicarea de fapte moarte, oricât de mult ar corespunde ele serviciului divin vechi-testamental (compară cu Evrei 9.6) – slujba Dumnezeului cel viu (Evrei 9.14).

Toate acestea necesită un sistem nou, un legământ nou, pentru care Hristos este Mijlocitorul celor două părți (Dumnezeu și poporul) (Evrei 9.15); în această poziție El face două lucruri (Evrei 9.15):

- El ispășește fărădelegile pe care le-au făcut credincioșii care stăteau încă sub întâiul legământ; da, și în timpul de acum toate păcatele care sub întâiul legământ ar fi fost puse la socoteală;
- Prin moartea Sa ca jertfă El a pus baza pe care Dumnezeu poate dăruia acum binecuvântările noului legământ: toți cei care au parte de chemarea cerească (compară cu Evrei 3.1) primesc făgăduința că în curând ei vor primi moștenirea veșnică cerească, aceasta înseamnă partea cerească în Împărăția păcii (compară cu Evrei 11.9-16).

În timp ce scriitorul vorbește despre moștenire, el se gândește din nou la înțelesul de bază al cuvântului „legământ”, și anume „testament, exprimarea ultimei voințe”; vezi versetele 16 și 17. Un testament are următoarele premise:

- Un testator, acela care face un testament în favoarea altuia; exprimarea voinței lui devine automat valabilă la moartea lui – Dumnezeu este Testatorul noului legământ; El este de asemenea și Acela care a devenit Om: Dumnezeu Fiul este Omul Isus Hristos, prin a cărui moarte noul legământ a intrat automat în vigoare.
- Un executor testamentar, acela care după moartea testatorului îndeplinește testamentul pentru partea favorizată – Hristos este Mijlocitorul care după moartea Sa și pe baza morții Sale lasă să vină la poporul lui Dumnezeu binecuvântările care rezultă din partea lui Dumnezeu din noul legământ.
- O moștenire, ceea ce este prevăzut în testament pentru partea favorizată – sub noul legământ moștenirea este măsura deplină a binecuvântărilor pe care Hristos le va da poporului Israel la venirea Sa: partea pământească, pe care o va primi în Împărăția păcii; dar este și o parte de moștenire veșnică cerească, care este făgăduită aceluia care au parte de chemarea cerească și care este legată cu Marele Preot ceresc.

Un legământ/testament intră în vigoare când a avut loc moartea; aceasta este valabil nu numai pentru noul legământ, ci și pentru vechiul legământ.

Concordanță:

Atât vechiul legământ cât și noul legământ au fost sfințite (consacrate) cu sânge, ca bază pentru curățire și iertare (Evrei 9.18,22).

Diferențe:

- Vechiul legământ a fost sfințit cu sânge de viței și țapi – noul legământ este sfințit cu sângele lui Hristos;

- Sângele vechiului legământ era o atenționare de moarte, să împlinească legământul, o „mărturie a morții” (vezi Exodul 24) – sângele noului legământ este o „mărturie a vieții”: el spală fărădelegile și este baza pentru binecuvântările lui Dumnezeu;
- Sângele vechiului legământ curăță în exterior, simbolic; el curăța lucruri materiale (cortul din pustiu, vasele pentru slujire), care la rândul lor erau modele – sângele noului legământ curăță interiorul, realmente, complet și permanent.

Versetul 13: determinat de expunerea sa din versetul 12 (nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu propriul Său sânge) scriitorul compară între ele cele două feluri de sânge. El nu spune simplu că sângele animalelor este ineficace și sângele lui Hristos este eficace (compară cu Evrei 10.4), ci: dacă sângele animalelor era limitat eficient (prin aceea că oferea curățirea exterioară), cu cât mai mare este atunci efectul sângelui lui Hristos, care dăruiește curățire lăuntrică, de durată. Modelele pe care scriitorul le citează din serviciul divin de odinioară nu sunt la întâmplare:

Marea zi a ispășirii oferea curățirea principială pentru un an întreg, care în principal oferea posibilitatea ca poporul lui Dumnezeu să fie în prezența lui Dumnezeu și preoții puteau intra în Locul sfânt. Curățirea cu apa de curățire era prevăzută pentru cazul necurățirii individuale. Prin atingerea cu necurății, persoana respectivă era inaptă pentru un timp pentru slujirea lui Dumnezeu.

Sângele de țapi și de viței: expresia aceasta se referă la jertfele din marea zi a ispășirii, în orice caz la jertfa pentru păcat: taurul tânăr pentru Aaron și casa Sa, și „țapul pentru Jehova”, țapul pentru întreg poporul Israel, și „țapul pentru Azazel”. Acesta din urmă era țapul alungat în pustiu încărcat cu păcatele poporului (Leviticul 16). El nu era tăiat și de aceea nu oferea sânge de jertfă, însă cei doi țapi laolaltă constituiau un întreg, o jertfă pentru păcat. După aceea erau animale pentru jertfa arderii de tot, din care făceau parte viței și oi (Numeri 29.8). Potrivit rânduielii stabilite de Dumnezeu sângele animalelor de jertfă pentru păcat făcea ispășire pentru întreg poporul. Dar la fel de clar este că era numai o ispășire simbolică, și că adevărata ispășire pentru credincioșii din Israel era bazată anticipat pe sângele ispășirii al lui Hristos.

Cenușa unei vițele: conform cu Numeri 19, apa de curățire era pregătită în felul următor: o vițea roșie fără cusur era arsă împreună cu sângele ei până devenea cenușă. Cenușa era păstrată într-un loc curat, până când era folosită. După aceea ea era pusă într-un vas și peste ea era vărsată „apă vie” (apă curgătoare dintr-o fântână sau dintr-un pârâu). Apa amestecată cu cenușă era apoi stropită cu isop pe persoana întinată. Întinarea avea loc prin atingerea cu necurăția: de exemplu un cadavru, cu osemintele sau mormântul unui om. În felul acesta cineva (așa cum spune versetul nostru) devenea un „întinat” (sau „necurat”, „murdărit”; textual: „obișnuit, de rând”, în opoziție cu sfințit). De fiecare dată când era stropită cenușă (amestecată cu apă) pe cel necurat, cel necurat devenea din nou „sfințit”, adică închinat, făcut din nou capabil ca să slujească lui Dumnezeu și să locuiască în mijlocul poporului său. În cazul lui Israel era vorba în adevăratul sens al cuvântului numai de o curățire a „carnii”, adică a trupului exterior, precum de altfel și necurățirea era numai una exterioară. În aplicarea spirituală la noi este vorba desigur de întinarea lăuntrică cu ceea ce vine din domeniul păcatului, al morții și al lui satan și ne face inapți pentru

slujirea pentru Dumnezeu. Dacă ne lăsăm curățiți „prin spălarea cu apă prin Cuvânt” (Efeseni 5.26), [Cuvântul] care ne arată necurățirea noastră, noi suntem călăuziți la pocăință cu privire la păcat. Ni se amintește de jertfa lui Hristos (prezentată simbolic prin vițeaua roșie), care a fost adusă o singură dată pentru totdeauna ca bază a curățirii noastre. Marea zi a ispășirii vorbește despre curățirea noastră făcută o dată pentru totdeauna, prin care noi am fost aduși în legătură cu Dumnezeu. La fel apa de curățire vorbește despre faptul că noi ca și credincioși putem veni în atingere cu moartea (în sens spiritual) în timpul „călătoriei noastre prin pustiu” și mereu trebuie să fim curățiți de aceasta, ca să rămânem capabili pentru slujba pentru Dumnezeu – căci despre aceasta este vorba, așa cum arată versetul 14.

Versetul 14: ritualurile de curățire ale vechiului legământ au desigur un înțeles spiritual mare pentru noi, însă în adevăratul sens al cuvântului erau numai curățiri simbolice ale trupului. Cât de cu totul altfel este în cazul curățirii datorite de Hristos prin sângele Său. El nu curăță exteriorul trupului, ci conștiința, așa că noi putem intra fără teamă în Locul Preasfânt.

Duhul etern: Hristos Însuși S-a jertfit pe Sine Însuși prin Duhul etern. Aici ne putem ușor gândi la Dumnezeu triunitate, dar aceasta ar fi imprecis. „Dumnezeu” nu înseamnă Dumnezeu Tatăl, ci realmente Dumnezeu triunitate ca atare. Și Hristos este desigur Fiul lui Dumnezeu, dar accentul nu se pune aici pe faptul că El este o Persoană divină, ci pe Omul Hristos Isus, care pentru toți oamenii care vor crede în El aduce Dumnezeului sfânt și drept jertfa. Și în al treilea rând: nu este vorba atât de mult de Persoana Duhului Sfânt (ca de exemplu versetul 8), ci de puterea Duhului, prin care Hristos a făcut jertfa – cuvântul „Duhul” nu este aici însoțit de articol. Desigur este de la sine înțeles că lucrarea de ispășire nu a avut loc independent de celelalte două Persoane ale Dumnezeirii, dar aceasta nu stă aici în mod deosebit pe prim lan. Puterea Duhului este aici mai mult o putere în Hristos Însuși, așa că versetul acesta face aluzie la minunea naturii desăvârșite umane și dumnezeiești a lui Hristos. Aici nu era un animal care a lăsat pasiv, inconștient și fără voință să vină asupra lui moartea ca jertfă, ci un Om care S-a dăruit pe Sine Însuși activ, conștient, cu voia; și El putea face aceasta, deoarece El era Dumnezeul etern: Omul Hristos S-a dat pe Sine la moarte în și prin puterea Duhului etern divin, care era în El. Duhul Sfânt este și Duhul lui Isus (Faptele apostolilor 16.7), Duhul lui Hristos (Romani 8.9; 1 Petru 1.11), Duhul lui Isus Hristos (Filipeni 1.19), Duhul Fiului lui Dumnezeu (Galateni 4.6). Faptul că Hristos S-a jertfit pe Sine Însuși prin Duhul etern vorbește despre puterea divină, voința divină, chibzuința divină, cu care El S-a dat la moarte. Fapta de jertfă a Sa era o faptă a unui Om pentru oameni – dar ea era totodată o faptă desăvârșită divină, care nu poate fi trecută cu vederea.

S-a jertfit fără pată lui Dumnezeu: „fără pată” (fără cusur, nepătată, fără defect) este o noțiune specifică din terminologia jertfelor, care se întâlnește des în XXL, și de asemenea pentru Hristos, un „Miel fără cusur și fără pată” (1 Petru 1.19). Cuvântul pentru „a jertfi” (prosphero) trebuie bine diferențiat de „a aduce” (anaphero), cum l-am studiat la Evrei 5.1 și 7.27. Prosphero este „aducerea, oferirea” jertfei, anaphero înseamnă de fapt să lași jertfa „să se înalțe în fum”. Aici era un Jertfitor, care putea aduce pentru Dumnezeu o jertfă fără pată, deoarece El era desăvârșit, curat, drept și fără păcat. El era Cel care jertfea, care a jertfit prin Duhul etern, și El Însuși era jertfa fără cusur, singura care putea avea valoare eternă pentru Dumnezeu. Aici ne sunt numite o

răscumpărare eternă (versetul 12), un Duh etern (versetul 14) și o moștenire eternă (versetul 15). Hristos S-a jertfit prin Duhul Său pentru Dumnezeu, și moștenirea este pentru noi. Jertfa aici nu este atât de mult jertfa de ardere de tot, asemănător cu Efeseni 5.2: „Hristos S-a dat pe Sine Însuși pentru noi, ca dar și jertfă lui Dumnezeu, ca parfum de bună mireasmă”, unde jertfa stă în legătură cu umblarea noastră practică (versetul 1). Jertfa de ardere de tot ne face plăcuți în Hristos înaintea lui Dumnezeu, așa că Dumnezeu poate locui la oameni (Exodul 29.38-46). Însă niciodată sângele jertfei arderii de tot nu a fost dus în Locul Preasfânt, ci sângele unor jertfe pentru păcat, și despre aceasta este vorba în epistola către Evrei. Hristos este aici jertfa pentru păcat desăvârșită (compară și cu versetul 28) a mării zile a ispășirii, al cărei sânge era dus în Locul Preasfânt. Aceasta ne-a pregătit o „cale nouă și vie” (Evrei 10.20) în Locul Preasfânt, așa că noi putem totodată să-L urmăm pe Marele Preot în Locul Preasfânt mergând în urma acestui sânge. Cât de mare este de aceea jertfa pentru păcat! Nu întâmplător Pavel vorbește despre iertarea de păcate în legătură cu binecuvântările noastre cele mai mari (Efeseni 1.7; Coloseni 1.14).

Curăție (katharotes)

Evrei 9.13 sfințește pentru curățirea cărnii

A curăți (katharizo)

Evrei 9.14 curățirea conștiinței noastre de faptele moarte

Evrei 9.22 aproape toate lucrurile sunt curățite cu sânge

Evrei 9.23 imaginile lucrurilor din ceruri au fost curățite cu acestea

Evrei 10.2 odată curățit, nici o cunoștință de păcate

Curat (katharos)

Evrei 10.22 trupul spălat cu apă curată

Curățirea (katharismos)

Evrei 1.3 Curățirea păcatelor a lucrat spălarea (**baptismos**)

Evrei 6.2 învățătura despre spălări

Evrei 9.10 mâncăruri și băuturi și diferite spălări

Fapte moarte: sângele lui Hristos curăță conștiința noastră (nu numai carnea noastră trupească) complet și pentru totdeauna – nu numai de faptele rele, care rezultă din carnea stricată, ci și de toate faptele moarte, care vin din carnea noastră religioasă. Faptele moarte în sine nu trebuie neapărat să fie fapte rele – ele pot fi de cea mai bună natură din punct de vedere moral și religios – dar dacă ele vin dintr-o inimă nenăscută din nou sau sunt făcute în cadrul unei religii carnale, atunci ele sunt totuși moarte. Chiar și preoții „sfinți” ai vechiului legământ au făcut un serviciu

divin care nu cuprindea mai mult decât fapte „moarte”. Probabil scriitorul se referă aici și la prescripțiile de curățire din versetul 13, unde este vorba de întinarea prin atingerea cu moartea. Apa de curățire putea îndepărta prin spălare o întinare exterioară, dar nu putea îndepărta întinarea lăuntrică a morții. Întreg sistemul vechi era numai o „slujbă a morții” (2 Corinteni 3.7); el nu putea aduce cu adevărat pe cel care jertfa în legătură cu „Dumnezeul cel viu”.

Ca să slujească Dumnezeului celui viu: Jertfa oferită aici este destinată pentru Dumnezeu, pentru ca Dumnezeu să primească o comuniune de adoratori care cu o conștiință realmente făcută desăvârșită (curățită odată pentru totdeauna) este în stare să exercite serviciul divin. „A sluji” nu înseamnă aici a sluji ca un sclav, ci este o slujire religioasă (latreuo, vezi și Evrei 8.2,6). Aceasta este foarte important. Răscumpărarea, iertarea și curățirea nu au un țel în ele însele, ci ele sunt numai mijlocul prin care se dă naștere la o părtășie de fii de preoți noi, de închinători în Locul Preasfânt, care exercită acolo noul serviciu divin desăvârșit. Hristos a intrat cu propriul Său sânge în Locul Preasfânt, pentru ca noi să-L putem urma acolo și să „slujim” lui Dumnezeu ca adoratori în Locul Preasfânt cu „jertfele” noastre de laudă (Evrei 13.15).

Versetul 15: adevărata răscumpărare și iertare, crearea unei adevărate slujiri divine și Locul Preasfânt ceresc, toate acestea necesită un sistem cu totul nou. Dacă Hristos este acum și Mijlocitor, Acela care mijlocește între un Dumnezeu sfânt și omul întinat, atunci El nu putea fi aceasta în vechiul legământ, căci în acest sistem nu era nici un loc pentru adevărata curățire și adevăratul serviciu divin; vezi mai mult la Evrei 8.6. El a devenit Mijlocitor pe baza propriei morți; căci prin moartea Sa El a anulat încălcarea legământului de către poporul lui Dumnezeu și în felul acesta a făcut liber drumul pentru binecuvântările lui Dumnezeu. Să fi „mijlocitor” include de aceea și faptul că El este și executor testamentar al legământului (testament, facerea cunoscută a voinței). Totodată El Însuși este și Testatorul, care prin moartea Sa a eliberat automat drumul, pentru ca prin aceasta aceste dispoziții să intre în vigoare. Pe baza faptului că El a murit, „moștenirea eternă” poate fi pusă la dispoziția părții favorizate, aceasta înseamnă poate fi în profitul poporului lui Dumnezeu. Moise era mijlocitorul vechiului legământ, dar el nu a murit pentru popor; el nici nu ar fi putut face aceasta ca om păcătos (compară cu Exodul 32.31-34; Psalmul 49.7,8). Moise putea numai să se refugieze la moartea și sângele animalelor de jertfă, pentru a confirma întâiul legământ (vezi Evrei 9.18-22). Însă Hristos este Mijlocitorul unui legământ nou, întemeiat pe propria Lui moarte.

Răscumpărarea: de aceea este și o „răscumpărare” reală (apolutroosis, probabil un cuvânt mai tare decât lutroosis în versetul 12) din fărădelegile partenerilor de legământ din poporul lui Dumnezeu sub vechiul legământ. „Răscumpărarea” este desigur răscumpărarea în adevăratul sens al cuvântului a contravenienților; ei devin eliberați de (apo) păcatele lor. La fel „curățirea păcatelor” din Evrei 1.3 înseamnă de fapt că păcătoșii devin curățiți, și anume de păcatele lor. Moartea ca jertfă a lui Hristos îndepărtează toate fărădelegile rezultate din obligațiile vechiului legământ și ea este baza pentru a putea primi binecuvântările noului legământ, „moștenirea eternă”. Sângele lui Hristos răscumpără pe toți iudeii care se căiesc, care au încălcat legământul dintâi, și anulează toate păcatele pe care noi le-am făcut.

Chemați: nu toți contravenienții întâiului legământ primesc răscumpărarea, ci numai aceia dintre ei care sunt nu numai „frați” (după carne), ci „frați” sfinți, „tovarăși ai chemării cerești” (Evrei 3.1). Întregul popor era părtaș al unei chemări pământești, dar au pierdut aceasta prin încălcarea legământului. În curând, la începutul Împărăției păcii, un popor Israel împăcat va vedea împlinită făgăduința lui pământească și va primi moștenirea pământească în Împărăția păcii. Însă evreii, care au venit la credință în epoca actuală, nu vor primi moștenirea pământească. Când Israel va primi această moștenire, credincioșii din epoca actuală vor fi cu Hristos în glorie (Evrei 2.10) și acolo vor vedea împlinindu-se chemarea lor cerească și vor primi moștenirea cerească. Aceasta va fi partea lor minunată în Împărăția păcii, însă ea va fi mai mult decât atât: ea este o moștenire eternă. Așa cum pentru noi noul legământ este un legământ etern (Evrei 13.20), la fel moștenirea noastră este o moștenire eternă, tot așa de sigur precum răscumpărarea făcută de Hristos este o răscumpărare eternă (Evrei 9.12). În curând aceasta va fi văzut pe plan mondial, însă noi am primit deja acum făgăduința moștenirii eterne. Pe baza morții ca jertfă a lui Hristos moștenirea ne este păstrată cu absolută siguranță; mai mult chiar: noi punem mâna deja acum pe toate „bunurile viitoare” (Evrei 9.11), oricând și pentru că noi intrăm în Locul Preasfânt, unde Hristos a intrat înaintea noastră după ce a înfăptuit lucrarea de răscumpărare. Așa precum este de sigur că odată toate lucrurile din cer și de pe pământ vor fi împăcate prin plinătatea Dumnezeirii, la fel de sigur noi suntem deja acum făcuți potriviți pentru a avea parte de moștenirea sfinților în lumină (Coloseni 1.13,19-22). Formal noul legământ nu este încă, dar Mijlocitorul noului legământ este deja, sângele noului legământ a curs deja și Mijlocitorul noului legământ a intrat deja în Locul Preasfânt ceresc, ca și garanție a moștenirii noastre eterne.

Versetul 16: pentru a înțelege versetele 16 și 17 este necesar să ne amintim de ceea ce s-a spus în Evrei 8.6 cu privire la înțelesul propriu-zis al cuvântului diatheke, „legământ, testament, mărturia voinței”. În mod normal cuvântul acesta poate fi tradus în epistola către Evrei cu „legământ”, însă în locul acesta este imposibil. Aici înțelesul propriu-zis este evident „testament” (mărturia voinței în favoarea unei părți). Diatheke este o mărturie care ia naștere în totalitate prin inițiativa unei părți, care are dreptul pentru aceasta, pentru altă parte, partea favorizată. În mod obișnuit această mărturie este o „ultimă prezentare a voinței”, care intră în vigoare la moartea celui care întocmește testamentul sau a testatorului. Pentru a putea exercita această exprimare a voinței trebuie să aibă loc moartea testatorului. Moartea este baza îndeplinirii. Hristos este Mijlocitorul (executorul testamentar) al noului legământ, dar el este și Cel care a întocmit testamentul, Testatorul. El a murit, așa că mărturia voinței intră în vigoare; și El este Testatorul care realizează efectiv această mărturie a voinței.

Versetul 17: atâta timp cât vechiul legământ era încă valabil, atâta timp cât Hristos – care ca Dumnezeu era autorul testamentului – nu venise pe pământ și nu a murit, noul legământ nu avea nici o valabilitate. El nu era mai mult decât o promisiune frumoasă, rostită prin Ieremia. Atâta timp cât Dumnezeu nu a devenit Om și nu a trecut prin moarte, vechiul legământ a rămas valabil neschimbat. Însă acum Hristos a venit și S-a jertfit pe Sine Însuși fără pată lui Dumnezeu. Pe baza morții Sale ca jertfă, a sângelui Său vărsat, legământul/testamentul a devenit „valabil”, a intrat în vigoare, și moștenitorii, „cei chemați”, cei care primesc făgăduința moștenirii eterne, au

parte de drepturile legământului. Sângele ispășește obligațiile lezate ale vechiului legământ și protejează drepturile noului legământ.

Versetul 18: cele spuse mai înainte sunt general valabile, nu numai pentru legământul nou, ci și pentru cel vechi. Având în vedere faptul că un legământ/testament intră în vigoare abia după moarte, trebuia ca și vechiul legământ să intre în vigoare pe baza morții. Desigur în acest caz nu era moartea testatorului sau a autorului testamentului (Dumnezeu). Și la fel de puțin era moartea mijlocitorului (Moise) sub vechiul legământ; aici Testatorul și Mijlocitorul este totodată jertfa. În vechiul legământ jertfa era diferită de testator, care a oferit-o, și de mijlocitor, care a adus-o. Însă punctul concordant rămâne; și vechiul legământ a fost întemeiat (sfințit) în mod necesar cu sângele unei jertfe. Versetele următoare ne arată cum a decurs aceasta.

Versetul 19: când poporul Israel după ieșirea lui din Egipt a ajuns la muntele Sinai, Moise s-a suit la Dumnezeu și Iahve i-a zis: „... dacă veți asculta de glasul Meu cu adevărat și veți păzi legământul Meu veți fi ai Mei dintre toate popoarele ... Îmi veți fi o împărăție de preoți și o națiune sfântă” (Exodul 19.5,6). Când Moise a făcut cunoscut poporului acestea, poporul a spus imediat: „Tot ce a zis Domnul vom face” (Exodul 19.8). La scurt timp după făgăduința poporului auzim cum muntele Sinai s-a învăluit în nori negri, în tunete, fulgere și sunet de trâmbiță, în fum și cutremur de pământ (Exodul 19.9,16,18). În astfel de împrejurări serioase, care lăsa să se înțeleagă că nu este de glumit cu Dumnezeul sfânt și drept (compară cu Evrei 12.18-21), Dumnezeu a făcut cunoscut poporului condițiile pe care el trebuia să le îplinească, și anume cele zece porunci și multe alte porunci (Exodul 20-23). Moise a dat mai departe toate acestea poporului, și iarăși poporul a răspuns în unanimitate: „Toate cuvintele pe care le-a spus Domnul le vom face!” (Exodul 24.3). După aceea Moise a scris toate cuvintele pe un sul de carte. El a lăsat să se construiască un altar, pe care preoții (în timpul acela erau tineri din Israel) jertfeau Domnului jertfe de ardere de tot și jertfe de pace. „Și Moise a luat jumătate din sânge și l-a pus în vase; și a stropit jumătate din sânge pe altar. Și a luat cartea legământului și a citit în auzul poporului. Și ei au zis: „Tot ce a zis Domnul vom face și vom fi ascultători!” (Exodul 24.6,7; aceasta era a treia oară că ei – fără să gândească, fără să se cunoască pe ei înșiși – au dat această promisiune.

Sângele vițelilor (și al țapilor): cu toate că în unele manuscrise importante lipsesc cuvintele „și al țapilor”, este posibil ca aceste cuvinte să fi fost inițial și au fost lăsate la o parte de copişti, ca să potrivească acest verset la Exodul 24.5, căci la jertfa pentru pace erau tauri (sau viței) și la jertfa de ardere de tot erau miei sau țapi. Țapul era în mod deosebit animalul jertfei pentru păcat, și acesta nu era încă rânduit.

Apă, lână stacojie și isop: scriitorul adaugă unele cuvinte la cele din Exodul 24, care nu sunt numite acolo și care evident au fost preluate din alte interpretări sau/și din tradiția iudaică. Apa este adăugată la sânge, pe de o parte din chibzuirii practice, ca să prevină coagularea sângelui, pe de altă parte din chibzuirii rituale din cauza puterii de curățire a apei. „Lână stacojie” era lâna vopsită cu carmezin (=cârmâz, stacojiu) în roșu deschis. O ramură de isop era înfășurată cu această lână și era folosită ca ciucure de stropire. Se poate presupune că Moise în Exodul 24 a

stropit sângele cu acestea, deoarece știm din ritualuri că stacojiul și isopul au fost folosite; vezi Leviticul 14.4,49,51 la legea curățirii leproșului, și Numeri 19.6 la legea apei de curățire.

Versetul 20: nu numai cartea legământului ci și poporul fost stropit cu sânge: „Moise a luat sângele și a stropit pe popor și a zis: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi, potrivit tuturor acestor cuvinte” (Exodul 24.8), aceasta înseamnă cuvintele, poruncile Domnului. Prin aceasta este clar că acesta nu este sângele ispășirii, căci el este stropit și pe altar și pe carte, însă este aducerea poporului sub măsurile de exercitare a morții. Sângele este răspunsul lui Dumnezeu la promisiunea repetată a poporului, sângele este viață vărsată în moarte, și aceasta este ce se va petrece cu Israel dacă el va încălca porunca Domnului. Realmente existau și jertfe (sângele era desigur totodată sânge de jertfă), dar nu pentru păcatele poporului; jertfele erau numai un indiciu ascuns la lucrarea lui Hristos, care erau aduse când era încălcat legământul poporului. Sub noul legământ „sângele legământului” nu este un sânge al morții amenințator, ci un sânge al vieții ispășitor, aducător de binecuvântare, cu care noi am fost stropiți (1 Petru 1.2), „sângele stropirii”, care vorbește mai bine decât Abel (Evrei 12.24). Pe baza valorii acestui sânge noi putem, care prin natura noastră nu suntem mai buni decât Israel sub vechiul legământ, sta înaintea lui Dumnezeu.

Versetul 21: este ciudat că versetul acesta se leagă de cele anterioare, căci el dă impresia că în ziua în care a fost încheiat legământul de la Sinai, același sânge, cu care a fost stropit altarul, a fost stropit și cortul și vasele sfinte. Desigur nu acesta poate fi înțelesul, căci abia în Exodul 25 a fost dată porunca să se construiască cortul din pustiu și el a fost construit mai târziu (Exodul 40). În loc de aceasta ne putem gândi la următoarele:

- Singura dată când citim despre stropirea cu sânge a cortului din pustiu și „vasele slujirii”, este în marea zi a ispășirii (Leviticul 16.16b,18-20); însă în ziua aceasta nu era Moise, ci marele preot Aaron, cel care făcea stropirea.
- Singura dată când Moise a făcut stropirea cu sânge în cortul din pustiu, era la sfințirea lui Aaron și a fiilor lui, când el a stropit și altarul (Exodul 29.12,16; Leviticul 8.15,19); dar aceasta nu era o stropire a cortului din pustiu.

La construirea cortului din pustiu este vorba numai de faptul că Moise a uns cortul din pustiu cu untdelemn; dar Flavius Josephus (Antichități iudaice 3,8.6) relatează că cu această ocazie și cortul din pustiu a fost stropit cu sânge. Este posibil ca scriitorul nostru să se fi gândit la această tradiție, și că Moise a făcut stropirea cu sânge inițială a cortului din pustiu, care a fost repetată mai târziu în fiecare an de marele preot în marea zi a ispășirii. Ceea ce îl interesează pe scriitor în cazul acesta în orice caz este că cu sângele (observă articolul hotărât) – în general acesta este sângele vechiului legământ – se stropea tot ce aparținea vechiului legământ: cartea, în care erau scrise condițiile legământului, poporul, care era supus acestor condiții, altarul, care era centru serviciului vechi-testamental, și cortul din pustiu, în care avea loc slujirea.

Versetul 22: aproape toate lucrurile: la o traducere cuvânt cu cuvânt a acestei expresii este greu să se constate înțelesul propriu-zis: „aproape” se referă nu numai la „toate lucrurile”, ci la fraza

întreagă; cuvântul nu stă în legătură cu „toate lucrurile” ci stă înaintea cuvântului „cu sânge”. Înțelesul este în acest caz aproximativ acesta: „Și se poate aproape spune că totul era curățit cu sânge conform legii”. Desigur era o excepție de la această regulă, și anume în cazul unei anumite necurății corporale (Leviticul 15). Chiar și în a doua parte a versetului: „fără vărsare de sânge nu este iertare”, era o excepție, și anume când un israelit foarte sărac trebuia să aducă o jertfă pentru păcat. Legea se dădea mulțumită cu a zecea parte dintr-o efă de floare a făinii ca jertfă pentru păcat (Leviticul 5.11). În acest caz trebuie să ținem seama că efectiv toate jertfele pentru păcat nereglementate, și prin aceasta și această jertfă de făină, erau întemeiate pe valoarea jertfei anuale din marea zi a ispășirii. Aceasta este și despre ceea ce scriitorul vorbește categoric în Evrei 9 și 10. Răscumpărarea (versetul 12), curățirea (versetul 14) și iertarea (= anularea păcatelor, îndepărtarea păcatelor, versetul 22) erau toate întemeiate pe vărsarea de sânge. Așa avea loc nu numai la stropirea păcătosului, ci și la tăierea jertfei, că sângele era vărsat. În vechiul legământ era vărsat sânge de animale, care avea valoare pentru Dumnezeu numai în măsura în care era o referire anticipată la sângele lui Hristos. Sub noul legământ totul se bazează pe sângele lui Hristos. Deci sângele legământului are un rol fundamental, atât în vechiul cât și în noul legământ.